

beschermer beschouwde) vroeg hij een gesprek met Hitler aan en toen hem, vermoedelijk door Seyss-Inquart, gevraagd werd op grond waarvan hij dat nieuwe contact begeerde, schreef hij op 20 juli (op dat moment rukten de Duitse legers snel in de richting van Stalingrad op) een memorandum waarin hij zijn redenen opgaf. Voorts besloot hij zijn volgelingen nader in te lichten; dat kon geschieden in een toespraak die hij op 30 juli zou houden in de pas geopende z.g. Vormingsschool der NSB op het Hagespraakterrein te Lunteren – de tekst kon dan in *Volk en Vaderland* gepubliceerd worden.

In het memorandum¹ stelde Mussert voor, dat hij 'Staatsoberhaupt' zou worden; dat kon op een wijze die hij 'einfach und legal' noemde: via een nieuwe Raad van State; die raad zou hem tot regent benoemen, vervolgens zou hij 'als Leiter des Staates' 'eine verantwortliche Regierung' vormen, 'der richtige Augenblick' (hij had haast) 'könnte sein: Sonnabend der 5. September'.² Mussert verzocht Hitler ook, 'den als Feindvermögen beschlagnahmten königlichen Besitz dem neuen Staatsoberhaupt zur Verfügung zu stellen.'

Waarom dit alles? Het was nodig, schreef Mussert, 'sowohl für den innerlichen Aufbau von Volk und Staat, wie für die Einschaltung in die germanische Ordnung.' Met dat laatste bedoelde Mussert bepaald niet een 'ordering' zoals die door de SS gepredikt werd – integendeel: hij moest het binnen Nederland voor het zeggen krijgen ('Der Leider des Niederländischen Volkes trägt die volle Verantwortung für das Volk und den Staat, somit für alle inneren Angelegenheiten') – de Reichskommissar zou verbindingsfiguur worden tussen de bezetende macht en Nederland en zich met de 'Germanische Angelegenheiten' bezighouden, zoals: '1. Die Vorbereitung des Germanischen' (bedoeld zal wel zijn: niederländischen) 'Anteiles an der zukünftigen Germanischen Wehrmacht; 2. Die Einschaltung der niederländischen Wirtschaft in dem europäischen Raume; 3. Die weitere Entwicklung der Niederländischen SS, als Teil des Ordens der Germanischen SS' (en nu volgde een aanval op Himmler en Rauter:) 'unter Ausschaltung aller Tendenzen, die diesen Orden zu einem Staat im Staat machen wollen mit einer eigenen Politik; 4. Die Förderung der brüderlichen und kameradschaftlichen Zusammenarbeit der NSB mit der NSDAP', (aanval op de Duitse

¹ Tekst: a.v., 20 b. ² Waarom Mussert juist die datum noemde, is niet duidelijk. Hij heeft er wel waarde aan gehecht – althans, hij informeerde kort tevoren bij Carp 'of de met een oog op een machtsoverneming onverwijld noodzakelijke regelingen in ontwerp reeds gereed (waren).' Carp stelde hem gerust en berichtte tevens 'dat de voorbereiding der Secretarie van Staat' (kennelijk bedoeld als verbindingsbureau tussen 'regent' Mussert en zijn 'ministers') eigenlijk eerst effectief ter hand genomen kon worden 'tijdens de tussenregering van de Raad van State.' (brief, 3 sept. 1942, van J. H. Carp aan Mussert, a.v., 20 i)